

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET KIADVÁNYA 14.

A hetényi kézilabdázás első ötven éve

Az ókori gyökerekre visszavezethető játék igazán a 20. században nyerte el a maihoz leginkább hasonlító formáját. A dán, cseh és német gyökerekből fejlődő sportág szabályainak egyesítését 1917-ben Berlinben végezték el "nagy pályás kézilabda" néven. A játék 6 csapattal már része volt a '36-os berlini nyári olimpiai játékoknak. A futballpályán, 11-11 játékosal játszott

versengés egyre népszerűbb lett. 1946-ban Koppenhágában alakult meg a Nemzetközi Kézilabda Szövetség (IHF), ami lökést adott, és újabb irányt szabott a sportág fejlődésének. A skandináv országok a pálya méretének, a játékosok számának csökkentésével, szabálmódosításokkal teremben is játszhatóvá tették a kézilabdázást, így jött létre a kispályás kézilabda. *(Folytatás a 4. oldalon)*

MÚLTMENTŐ

“Aki megírja szülőföldje történetét, az nagyobb és értékesebb munkát végez, mintha egyetlen történelmet írna. A hűség a szülőföldhöz a legnagyobb erő a táj felemelésére.”

Kanyar József

Kedves Olvasó!

Ezúttal a helyi sportélet múltjának egy szeletét nyújtjuk át. A sportág a labdarúgás mellett ma is egyik meghatározója településünk életének.

A Múltmentőbe szánt anyagok felkutatása, gyűjtése mindig nagyon izgalmas egyesületünk számára. Ez a mostani, személy szerint nekem különösen, hiszen PEAC sportolóként a hetvenes évek végén magam is megfordultam a hetényi salakos pályán. (Akkor nem gondoltam, hogy egy évtized múlva a hetényi férfi csapat kézise leszek.)

A kézilabdázás múltjának kutatása során is rá kellett jönnünk, hogy a történetben szereplők közül sokan sajnos már nincsenek köztünk. Ezzel a lappal rájuk is emlékezünk.

Ezúton is köszönjük a velünk visszaemlékezőknek, hogy akik dokumentumokkal segítettek az időutazást, és hozzájárultak kiadványunk összeállításához.

Papp János

Megújul egy vasútállomás

A Pécs – Bátaszék vasútvonalnak 1911-1997-ig a felfűzött települések életében jelentős szerepe volt. Sajnos, 1997 után, a vasúti személyszállítás részleges megszűnése után, a pálya és az állomások épülete is sokat romlott, szinte feledésbe merült.

Néhány éve *Ludvig Károly* Palotabozsok önkormányzatának támogatásával és néhány lelkes segítőtvel a bozsoki vasútállomás épületét elkezdte felújítani. Idővel – a helyi lakók örömeire is – a várótermet és a belső helyiségeket már rendbe tették, az állomás környékét is folyamatosan csinósítják.

Az elmúlt évben alakult Vasúti Múzeum Palotabozsok Hagyományőrző Egyesület célja, hogy a vasútvonallal kapcsolatos emlékeket gyűjtse, ápolja. A MÁV Pécsi Igazgatósága is támogatja egy palotabozsoki vasúti állandó kiállítás létrejöttét.

Egyesületünk örömmel vette a bozsokiak megkeresését, melyet ezúton is továbbítunk, segítve az ottani “múltmentést”!

“Amennyiben valaki rendelkezik valamilyen nélkülözhető tárggyal, dokumentummal, fényképpel, ami a vasútvonal ill. a hosszúhetényi vasútállomás életét mutatja 2009-ig, a személyszállítás megszűnéséig, kérem, jelezze egyesületünknek! Ha tudomásuk van olyan egykori vasutas családokról, akik még a községben élnek, és esetleg megosztanák személyes emlékeiket, tárgyaikat a múzeummal, felvennénk velük is a kapcsolatot. Továbbá, a kiállítás iránt érdeklődő csoportokat is szívesen látunk településükről!

Tisztelettel: *Ludvig Károly*

Vasúti Múzeum Palotabozsok Hagyományőrző Egyesület”

+ 36-30/9976422 Facebookon: Vasúti Múzeum Palotabozsok csoport

A címlapon látható fotó a visszaemlékezők szerint 1960-61-ben készülhetett a hetényi sportpályán. Talán a helyi női kézilabdázás indulásának egyik dokumentuma. A mérkőzésre felsorakozott lányok balról jobbra:

Ludvig Rózsa, Kajdy Márta, Nagy Irén, Grosch Piroska, Bocz Erzsébet, ...? Szabó Rózsa, Nagy Sándor testnevelő, Vicze Rozália, Molnár Mária, Kaszás Zsuzsa, Kiss Mária, Bózsai Rozália, Reisch Mária, Papp Ilona, Elter Magdolna, Dékány Rozália, Kis Tóth Mária.

Talán olvasóink közül lesz, aki a hiányzó nevet tudja pótolni, vagy egyéb információval segít nekünk!

Ezt reméljük a következő oldalon látottak, olvasottak esetében is!

Mi is így gondoljak...

“A magyar népzene hordoz annyi értéket és szépséget, hogy ma is megáll a saját lábán, nem kell csak azért feldolgozásokat készíteni, hogy jobban eladható legyen.”

Agócs Gergely
népzenész, néprajzkutató

“...csak egyfajta igazi hazafiság van: ha valaki ott, ahol éppen van, teljes hűséggel és feltétlen erőfeszítéssel helytáll a munkájában. Ennek visszaható ereje van a hazára.”

Márai Sándor

“A sport megtanít becsületesen győzni vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít.”

Ernest Hemingway

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI
HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET
KIADVÁNYA

Székhelye:

7694 Hosszúhetény, Verseny u.9.

Telefon: 72/490-827

nepiegyuttas@hosszuheteny.hu

Szerkeszti az egyesület.

Felelős szerkesztő: Papp János

A címlapterv Marsai Ágnes munkája

Készült Pécsen, Molnár Csaba

nyomdájában

ISSN-2060-1824

Küldjön egy képet!

Mindig örömmel közöljük, ha olvasóinktól kapunk egy-egy régi fotót vagy egyéb dokumentumot.

Kovács Brigittától kaptunk néhány sportos fényképet és hozzáfűzött információt, melyekből ezúttal kettőt megosztunk olvasóinkkal. Brigi szülei, ahogy ő is, diákként kezdtek kézilabdázni.

Kedves Múltmentő!

Anyuval találtunk pár képet. 1966-ban Mecseknádasdon játszottak a hetényi iskolások. A leány csapatnak anyu, Erdélyi Zita volt a csapatkapitánya. A képen még: Gyenis Zsuzsa, Gungl Éva, Tóbel Jolán, Fehér Dóra, Horváth Irén, Schmith Erzsébet, Nimsz Mária látható. Sajnos a jobb oldali szélső lányt nem ismerte fel anyukám. Talán az olvasók közül valaki tudni fogja!

(Köröszt Zsuzsa és Rónaszéki Ágnes van még a képen – a Szerk.)

A fiú csapatnak az apu volt a csapatkapitánya, Kovács György. A kapus Magyar Árpád. A többiek: Bánkuti János, Bánovics István, Orsós Ferenc, Tóbel József, Bauer István, Szántó János, Kincse János. Tornatanár Honti Róbert.

***

Tarr Lajosnétól kaptuk az alsó osztályképet, melyen férje Tarr Lajos az álló sorban a második kisdíák. Gajdócsi László segítségével az egész osztályt azonosítani tudtuk: Hegedüs István, Tarr Lajos, Drescher Károly, Solymosi Károly, Erdősi Zoltán, Mieth József, Papp János, Petrokán János, Györkö László, Gáspár Ferenc, Kincse Ferenc, Héhn István, Gajdócsi László, Szabó András, Nagy Sándor tanár, Müller János, Soós Sándor, Zak József, Bíró János, Radó József, Bocz György, Gyenis János. A kép 1955-ben készülhetett, ekkor még fiú osztályba jártak.

Egy százalék

Ezúton is köszönjük támogatóink segítségét, akik jövedelemadójuk 1%-át egyesületünk javára ajánlották fel az elmúlt évben, vagy idén kívánják támogatni tevékenységünket!

Adószámunk:

18325920-1-02

A hetényi kézilabdázás első ötven éve

A kézilabdázás csirái Hetényben

Hetényben, mint szinte minden településen, elsősorban, szinte kizárólag a labdarúgás (foci) jelentette a sportolást. A vásártéri pályán volt hetente egy-két „tréning”, és vasárnap meccs, ahol a nézők körbeállták a pályát, és hangosan elmondták véleményüket a látotokról, valamint a bíróról. A végén örültek a győzelemnek, vagy megmagyarázták a vereséget. Gyerekként szerettem meccsre járni.

A foci mellett a '40-es évek végén indult meg a ping-pong, amiben főleg a fiúk voltak eredményesek a megyei versenyeken, de lánycsapat is volt.

Hajdanában mutatóban létezett nagypályás kézilabda még a vásártéri pályán, de az valami alkalmi esemény lehetett.

Aztán, ha jól emlékszem 1955-ben került az iskolába Nagy Sándor testnevelő tanár (Magyar Mária után a második szakképzett testnevelőként a hetényi iskolában). Ahhoz képest, hogy semmiféle létesítmény nem állt rendelkezésre, ő sokáig kitarzott Hetényben. Játszott a foci csapatban is.

Nem emlékszem, hogy milyen előzmények után, de egyértelműen az ő ötlete volt, hogy legyen kézilabda csapat. Ez 1961-ben lehetett, amikor még Hetényben laktunk, érettségi után dolgoztam Komlón, és lelkesen kosárlabdáztam a Vasútban Pécsen (PVSK). Nagy Sanyi kitarzott az ötlete mellett, és egy-két diákot, meg volt diákot rábeszél, hogy vegyünk részt. A Kultúrház nagy -termében volt néhány „edzés” (amin sok mindent nem lehetett csinálni a terem méretei és egyéb adottságai miatt), aztán játszottunk egy-két mérkőzést valamilyen komlói csapatokkal Komlón, és beneveztünk a komlói téli terem kupára. Szabó Karcsi (aki érettségi után dolgozott, szintén kosarazott és atlétizált) és öccse Bandi, Radó Bandi, Lipics Laci (ők középiskolások voltak), akikre emlékszem. A többiek is hetényiek voltak, de nevek már nem jutnak eszembe. A későbbiekről már alig tudok valamit, mert egyetemre mentem, és '62-ben el is költöztünk Hetényből, de biztos, hogy akkor már az iskolában is volt kézilabdázás, mert az utolsó hetényi évben a húgom is járt edzésekre.

Szerintem a miénk volt a kispályás kézilabdázás első kezdeménye a faluban. Folytatása aztán, mint ma már tudjuk, lett, nem is akármilyen!

Degré András

(Folytatás az első oldalról)

Egy darabig mindkét változat létezett a nemzetközi versenyrendszerekben, 1966-ban már csak kispályán és teremben rendeztek világbajnokságot. Felgyorsult maga a játék és felgyorsult a fejlődése is.

Magyarországon Cséfy Sándor nevéhez fűződik a sportág megjelenése, és az önálló sportági szövetség, az 1933-ban létrejött Magyar Kézilabda Egyesületek Szövetségének megalakulása. (a mai Magyar Kézilabda Szövetség). Hazánkban is hamar népszerű lett a nagypályás, majd a kispályás játék. Baranyában 1951-ben alakult sportági szakszövetség Dobay József elnökségével.

Az ezredfordulóra a kézilabdázás világszerte az egyik legnépszerűbb sportággá nőtte ki magát, hazánkban is 41.159 igazolt versenyző üzi jelenleg ezt a labdajátékot.

Hosszúhetény kézilabda életének kezdeteit Csajkás Géza testnevelő, edző A Baranya megyei kézilabdázás 50 éves története c. kiadványban is megjelent írása, és az azóta fellelt dokumentumok alapján igyekszünk bemutatni.

A megkopott emlékezet és eltűnt dokumentumok miatt nem lehet teljes a visszaemlékezés, de talán sikerül idei kiadványunkkal is megmenteni valamit, ezáltal a helyi kézilabdás múltból!

Akkor minden kezdetleges volt...

A Kultúrház egyik földszinti helyiségében, alacsony, hosszú padok voltak lerakva, itt öltöztünk, majd szaladtunk ki a foci pályára, (ez bemelegítésnek is jó volt), ahol a felezővonalról délre rájelölték a kézilabdapálya méreteit, majd kis mozgás, és kezdődhetett a játék.

Akkor járási bajnokságok voltak, amit körzetesítés alapján jelöltek ki, innen lehetett feljebb jutni, amit már megyei bajnokságnak neveztek. Itt a lehetőség inkább a városban létrehozott csapatoknak kedvezett. A vidékre utazás előtt mindig ott lebegett a fejünk felett, hogy kinek a jóindulata segít abban, hogy eljussunk a helyszínre. Egy ilyen eset mélyen megmaradt bennem. Az idő sűrűgetett, valamelyik jószándékú segítők az ismerőseit kereste, hátha akad valaki akinek van autója, (mert az akkor nem volt olyan természetes mint ma), és hajlandó elvinni bennünket. Ekkor jött Sáska Pista bácsi, aki keresett még két autótulajdonost, és elvitték a csapatot. Kéztünk, de megvártak bennünket, és győzelemmel zártuk a napot. Ekkor Hidason játszottunk. Ez után az eset után Pista bácsi és ismerősei nagyon sokszor vállalták a csapat fuvarozását – mindig csak köszönömért –, és lettek a szurkolóink.

Müller Jánosné

A sportág fejlődésének az iskolai testnevelés az alapja. A képen látható gyerekek közül többeket később is felfedezhetünk a kézilabda csapat körül. Elter Ottó, Fehér László, Bocz János, Balogh László, Bernáth Gyula, Vasvári Sándor. Ülnek: Tarr Lajos, Bauer János, Lipics László. 1961. Pécsvárad, falusi szpartakiád.

Településünkön a sportág megismertetése Nagy Sándor (ld. címlapon is) testnevelő munkájának köszönhető. Az 1955-től 1963-ig a községben tanító nevelőt, a következő három évben a kézilabdasport iránt még inkább elkötelezett, s a későbbi ténykedése során országos szintű

sikereket kovácsoló Oberst György követte. E két nevelő munkája nyomán vert gyökeret a mindaddig szinte ismeretlen sportág a községben. A kezük alól kikerülő fiatalok alapozták meg – az egy-két kisebb-nagyobb megszakítással – a mai napig működő kézilabdás életet.

Fiú kézilabda csapat a labdarúgó pályán, három férfi tanárral: Kovács Ferenc, Barkó László, Kaszás János. A gyerekek: Ruff József, Bernáth Gyula, Erdélyi Ferenc, Bocz János. Alsó, sor: Tarr Lajos, Bauer János, Lipics László, Balogh László, Fehér László, Vasvári Sándor Hetényben, talán 1962-ben

Nagy Sándor testnevelő

Oberst György testnevelő

A Dunántúli Napló 1958 májusi számában találtuk a következő hírt:

A diák sporttanács

rendezésében vasárnap játsszák le a megyei általános iskolák szpartakiád-versenyének befejező részét a kézilabda-tornán. A lányoknál Pécsről a Petőfi utcai és a Szabadság úti általános iskola csapatai, vidékről pedig Mohács, Beremend, Sásd, Szigetvár, Pécsvárad, Sellye, Szentlőrinc és Komló belvárosi általános iskola kézilabdázói nyertek jogot az indulásra. A fiúknál Pécsről a Petőfi utcai és a Szabadság utcai általános iskola csapatai, valamint a Komló keleti, hosszúhetényi, selylyei, szászvári, szigetvári, szentlőrinci és siklói általános iskolák kézilabdacsapatai vesznek részt a mérkőzéseken.

A lányok az egyetemi tornacsarnok melletti, a fiúk pedig a Ped. Főiskola kézilabdapályáján játszanak. A mérkőzések mindkét helyen reggel fél 9 órakor indulnak meg, a döntőket délután fél háromkor játsszák.

Megtanította az alapokat

Én '62-ben végeztem. Nagy Sándor volt a testnevelés tanárunk. Az általános iskolából nekem szép emlékem, hogy a tanár úr mindig nagyon látványos tornavizsgákat tartott a futballpályán. Az osztályok felvonultak, különböző gyakorlatokat mutattak be, többségében összehangolt gyakorlatokat. De volt más is. Mint például mi a Fehér Lacival szőnyegen, szekrényen tartottunk bemutatót. Szekrényugrás, tigrisbukfenc stb. Sok ilyesmit tanított nekünk, és ezeket a futballpálya területén mutatuk be, körben pedig a szülők néztek minket. Nagyon nagy sikere volt annak idején! Korábban szerintem a faluban ilyeneket nemigen láttak. Az ötödik osztály után vettek részt ezen a gyerekek, és mindig az évvizsga előtt tartották. Focizni nem szerettem, de akkor még össze kellett szedni egy-egy csapatot, és játszottunk például a nyolcadikosok ellen, mi hetedikesek. Ilyeneket is csinált a tanár úr. Szeretettel gondolok rá.

Elter Ottó

A hatvanas évek közepétől szerepelt különböző tornákon, szpartakiádokon és a járási bajnokságban mind a férfi, mind pedig a női csapat. A hazai mérkőzéseket először a füves labdarúgó pályán, felfestett játéktéren játszották.

1968-ban a férficsapat először szerepelt megyei szinten, az úgynevezett tartalék bajnokságban. Sajnos azt befejezni nem tudták, törölték a csapatot. A női csapat 1971-ben megszűnt, és közel húsz évet kellett várni, hogy egy új generáció kezdje bontogatni szárnyait.

Az első, immár salakos kézilabdapályát 1974-ben a játékosok építették a labdarúgópálya szomszédságában.

A hetényi férfi csapat egy vidéki mérkőzés után. Dallos József intéző, Szám Béla, Maros József, Ruff József, Nagy Sándor, Nimsz Antal. Guggolnak: Máté László, Tarr Lajos, Kinese János, Garamvölgyi Zoltán, Kovács György.

Dallos József egy időben edző, intéző, mindenes volt a csapatnál: "Nem tudom hol készült a kép, de motorkerékpárral mentünk. Egy hetes edzői tanfolyamot is végeztem Balatonfenyvesen, Buzánszky Béla vezette. Gyakran mentünk motorral, vonattal a mérkőzésekre. (Pécsvárad, Szigetvár, Szentlászló, Szulimán) A fotó 1968-70 körül készülhetett"

Lett salakos pályánk

Iskolába jártam még. Akkor szerettem meg a kézilabdát. A testnevelő tanárunk az Óberst Gyuri volt, ő szeretettette meg velünk.

Mikor 14-15 éves voltam, akkor csináltuk a pályát. A focipályát megcsinálta a nép, a dzsumbujt hátrafele, a déli oldalon meghagyták. Mi meg talicskával, ásóval, kapával nekiálltunk kipucolni. Kigazoltuk egyszer a területet, utána a nagy betonhengerrel húztuk egyenletesre. A Pécsi András a tsz-ben volt fuvaros, lementünk vele Pécsre a hőerőműhöz, és onnan hoztuk a salakot. Átszítáltuk lapáttal az egészet. Utána jött a szomszédom, Király Sanyi, aki a Mecseki Szénbányánál dolgozott, ő kihozta a szintező gépet. Leütöttük a karókat, hogy lássuk, hova mennyi kell. Hordtuk a földet, ahol kevés volt, ahol kellett meggyalultuk. Rátoltuk a salakot, elszórtuk három-négy centi vastagon, és akkor lett salakos pályánk.

A Bernáth Gyuláékkal kezdtem kézilabdázni. Sutytyóként néha beengedtek játszani egy öt-tíz percre. A bátyám, a Jáhn Jani, Óbert Péter, Hanzel Feri, Dubniczky Robi, Bencsik Feri, Penics Lajos, Marosi Józsi, Vókó Pisti, Lipics Laci voltak nagyobbakként még az akkori csapatban. A Szász Feri és a Garamvölgyi Zoli volt a kapusunk. A harmadik meg a Jani volt, nem emlékszem a vezetéknevére. A Zoli nagyon jó kapus volt, csak úgy pattogott, vetődött a labdáért a salakoson. A Szász Feri is nagyon jól védett.

Elter Ferenc

A sikertelen 1968-as szereplést követően négy év múlva a férfiak újra nekirugaszkodtak, s a tízesapatos

mezőnyben a 8. hely jutott nekik, ám ez nem szegte kedvét a társaságnak.

A következő idényben már a mezőny első felében találjuk őket 50 százalékos teljesítménnyel, 1975-ben pedig a képzeletbeli dobogó harmadik fokára állhattak fel. A játékosok számának örvendetes növekedése lehetővé tette, hogy ebben az esztendőben egy második csapat is szerepeljen a járási küzdelmekben. 1976-ban a megyei "B" osztály, egy évre rá az "A" következett.

Az 1978-ban kötelezően indítandó ifjúsági csapat versenyeztetését kevés siker koronázta, nem is tudta végigjátszani a bajnokságot, és a felnőttek is az utolsó előtti helyen kötöttek ki a büntetőpontok miatt.

Megyei kézilabda-bajnokság tavaszi végeredménye

Ifjúsági csapatok

1. Sportiskola	10	10	—	—	280-134	20
2. Kamlói Bányász	9	7	—	2	232-133	14
3. Kesztyűgyár	10	7	—	3	244-147	14
4. Szentlőrinci AFESZ	10	5	1	4	206-189	11
5. Nagyharsányi Építők	9	4	1	4	198-186	9
6. István-aknai Bányász	9	4	—	5	181-194	8
7. Mecsekoldasdi Spart.	8	3	—	5	156-175	6
8. Siklósi Kesztyűgyár	10	1	—	9	140-250	2
9. Bólyi MEDOSZ	9	—	—	9	44-283	0
Hosszúhetényi Tsz SK törölve						
Kozármislenyi Tsz SK visszalépett						
Pécsi MSC visszalépett						

Egy szomorú tabella, mely a Dunántúli Napló 1979. július 5-i számában a hetényi ifi kudarcáról tudósít

Az utolsó hetvenes évben kétszeresen köszönt vissza a múlt, hiszen immár a férfiak is a törlés sorsára jutottak az ifik mellett. Történt ez annak ellenére, hogy megépült az első aszfaltborítású pálya, a füves labdarúgó játéktér szomszédágában, melyet aztán egy újabb követett 1981-ben, az újonnan épült iskola udvarán.

Aszfaltos hazai pályán: Dömös Tibor, Dubniczky Róbert, Maros József, Lovas Sándor, Balogh László. Guggolnak: Szibelle Jenő, Hanzel Ferenc, Óbert Péter, Bernáth Gyula. A visszaemlékezők szerint egy "öreges – fiatalok" edzőmérkőzés - készülhetett a fotó 1980-81-ben.

Kézilabdás hírességek a hetényi aszfalton

Diákként, edzőként, felnőtt játékosként, sokan megfordultak az évek során a hetényi pályán olyanok, akik korábban a sportág meghatározói voltak vagy később nagy neveivé váltak a hazai, sőt nemzetközi kézilabdázásnak:

Danyi Gábor, Ágoston György, Koleszár György, Füzesi Ferenc, Harmath Tamás, Gera József, Kakas János, Szabó Károly, Mehlmann Ibolya, Schatzl Nadine, Kindl Gabriella

Négy év kihagyást követően *Bernáth Gyula* vezérletével – aki a megelőző időszakokban a csapat legmeghatározóbb játékosa, edzője, mindenese volt – újra nekivágtak a hetényi fiúk a megyei kézilabda küzdelmeknek (1984. 7. hely, '85. 4. hely, '86. 8. hely).

1970-től több mint húsz éven át évente megrendezett Komlói Mecseki Bányász teremkézilabda-kupán rendszeresen szerepeltek a hetényi férficsapatok. Három alkalommal (1977, 1984 és 1985) meg is nyerték azt.

Nem volt annyi kocsi

Télen Komlóra mentünk a keleti suliba kupára. Olyan is csináltunk, hogy nem tudtuk pontosan, mikor van a meccsünk, felszálltunk a fél tizenkettes szászvári buszra, mert akkor nem volt annyi kocsi, hogy az egész csapatot el tudjuk vinni. Leszálltunk Zobákon, onnan meg gyalog a suliig. Egy kicsit szaladtunk, utána sétáltunk, és ezt felváltva. Két meccset lejátszottunk, és este meg jöttünk haza. Volt olyan, hogy Kossuth-aknának mentünk. Zobákon leszálltunk, és hátul az erdőn keresztül mentünk, mert onnan közelebb volt.

Elter Ferenc

Sosem éreztem fáradtságot

Egyik teremtorna alkalmával sérültem le. Elszakadt az achillesem. Nem voltunk annyira edzésben, meg már a súlyom is több volt, biztos ez is közrejátszott. Ez már a sportszarnokban történt. Amúgy jók voltak ezek a tornák. Volt, amikor megnyertük. A végén, mikor lezajlott, volt nagy buli, eredményhirdetés a templomnál a művelődési házban. Be kellett adni valamennyi pénzt, ott voltak a csapatok és kiosztották az érmeiket.

Nagyon szerettem kézilabdázni, sosem éreztem fáradtságot. Nekem a játék volt az első. Volt olyan, hogy a Zrínyi utcában építettük a Sztankóék házát az Elter Antal. Persze vasárnap, mert hétköznap mi is dolgoztunk, meg a segítséget is ilyenkor tudták összeszedni. Dolgoztunk, letettük a szerszámot, átmentünk a pályára, lejátszottuk a meccset – győztünk vagy kikaptunk már nem tudom – aztán visszamentünk folytatni a munkát. Így volt.

Hanzel Ferenc

A férfiaknál a Mecseki Bányász Kupa védője Hosszúhetény.

A tornáról a Mecseki Szénbányászati Tröszt Mecseki Bányász c. lapja rendszeresen beszámolt. 1986 januárjában az alábbi híradást közölte az újság:

„A férfi I. osztályban, a Városgazdálkodás 14 góllal legyőzte a DÉLKŐ-t, és így a kupa utolsó mérkőzése előtt három csapatnak is esélye volt a végső sikerre. A hosszúhetényieknek már a döntetlen is elegendő, a Kossuthnak feltétlen győznie kellett az elsőséghez, míg négygólosnál kisebb kossuthi siker esetén a Városgazdálkodás a kupagyőztes. Rendkívül feszült légkörben zajlott a találkozó, felváltva vezettek az együttesek. A kossuthiak a második játékrészben kétszer is elhúztak négy góllal, de a kupavédő hetényi együttes elsősorban a 11 gólt elért Elter Antal lövéseivel rendre felzárkózott. Az 55. percben 30-30-ra állt a mérkőzés. A hajrát a Hosszúhetény bírta jobban, 35-31-es győzelme a kupa újbóli elnyerését jelentette. A második helyen a Városgazdálkodás, a harmadikon a Kossuth-akna végzett.

A kupazáró ünnepélyes díjkiosztására március 2-án, szombaton, a Május 1. Művelődési Házban kerül sor 19 órakor. A díjkiosztót, a hagyományos bál követi, amelyre jegyek a kupa szervezőinél igényelhetők.”

Az újságból fotózott képen az 1985-ben kupagyőzelmet aratott csapat látható: Vókó József, Kovács György, (13: ?) Bernáth Gyula, Elter Antal, Hanzel Ferenc, Lázár Ferenc, Szibelle Jenő, Dubniczky Róbert, Dömös Tibor, Bencsik Ferenc, Jáhn János.

Béla bácsi

Hétvégén, meccs után sokszor összejöttünk valakinek a pincéjénél. Kilvinger Béla bácsi akkor került oda, mikor nekünk nagyon ment. Hallotta, hogy járunk Komlóra, meg bajnoki meccsekre, és mondta, hogy eljön velünk. Nem volt ő hivatásos intézőnk, csak szeretett velünk járnunk. Egyszer, vége volt a meccsnek a teremkúpán akkor is kimentünk a szőlőbe. Nem volt még kiépítve az út, és nagyon nagy hó volt.. Reggel hét, nyolc óra lehetett már, mikor elindultunk vissza a pincétől. Senki nem volt már szomjas... A kultúrba mentünk tudósziűrőre. Mikor megláttak ott minket, már szólt is a hölgy: „Maguk ne is vetkőzzenek le! Honnan jöttek?” A Béla bácsi válaszolt neki, hogy megnyertük a kupát, mulattunk egyet, és jöttünk tudósziűrőre. Azt mondták, nem lesz szűrés, mert borköves a tudóznk.

Jáhn János

Bernáth Gyula csapatkapitány átveszi az elismerést a Május 1. Művelődési Házban rendezett díjkiosztón. Aki átadja Vízhányó Imre a Mecseki Bányász főszerkesztője, balra Vaskó Ernő NB I-es játékvezető, háttérben Benczes József a komlói tanács sportosztály vezetője

1986-ban elkészült a 24x12 m-es tornaterem az iskolánál. Ezek után a sportegyesület csapata ide tette át székhelyét. Társadalmi munkában, pályázati pénz felhasználásával megépítették az iskolai pálya világítását és az intézménnyel szorosan együttműködve új, korszak nyílt a hetényi kézilabdázásban.

A létesítményi feltételek gyökeres megváltozása és a kézilabdával „mérgezett” két testnevelő – *Csajkás Géza* és *Papp János* – tanórai és tanórán kívüli munkája párosult *Dömös Tibornak*, a felnőtt csapat kapusának sportág iránti elkötelezettségével.

A játékos nem beszél vissza

1970-ben végeztem az általánost, először pingpongoztam, utána kezdtem kézilabdázni. A Dömös Tibi hívott, akivel együtt pingpongoztunk, ő már játszott a Gyuláékkal.

Mecseknádasd volt mindig a nagy ellenfél. Náluk volt egy kicsit több pénz, ők feljebb tudtak menni. A PEAC ellen is nagyon jó meccseket játszottunk mindig. Újpetre és Siklós ellen is játszottam. Egyik siklói meccs után elmentünk Harkányba lubickolni. Ugye bohóckodtunk a vízben, ugráltunk erre-arra, a Gyula meg leült a lépcsőre. Egyszer csak szól az úszómester, hogy hagyjuk abba a hülyéskedést! Erre a Gyula, aki majdnem két méteres volt, felállt, hogy „Miért, mi a baj?”. Az úszómester, aki hónaljáig sem ért, szelídebben folytatta. „Ne haragudjanak, de azért megkérném Önöket...”

Szentlőrinc is emlékezetes. Ugye egyest játszottam, szélsőként akkor sem voltam vékony alkat. Mondták a nézők, hogy “Nézd, milyen dagi”, meg „kilóg a szalonna a zsebéből”. A játékos nem beszélhet vissza. Mondtam is a többieknek, hogy hagyják, ne törődjenek velük! Aztán megvertük őket. Utána kérdeztük, hogy „Ilyenkor mi van? Hány óra van?”

Dubniczky Róbert

Dömös Tibor kezdeményezésére 1992-től ismét megjelentek a szebbik nem képviselői a megye egyik legszebb természeti környezetében fekvő pályáján. Az ifibajnokságban eltöltött évek alatt egy ízben az országos serdülőbajnokság küzdelmeibe is belekóstoltak a lányok.

1994-es megyei ifibajnokság megnyerése után a felnőttek között is helyt álltak (1995. 10. hely, '96. 5. hely, '97. 4. hely '98. 8. hely, '99. 7. hely).

A nagy generáció és néhány újonnan csatlakozó játékos 1996-ban a komlói Old Boys Kupán. Álló sor: Radó Gábor, Radvánszky Lajos, Bernáth Gyula, Papp János, Kovács György, Bencsik Ferenc. Guggolnak: Csajkás Géza, Dömös Tibor, Jáhn János, Óbert Péter, Hanzel Ferenc, Dubniczky Róbert.

A nők újra színre lépnek. A serdülő és ifjúsági küzdelmek után a felnőtt bajnokságban induló női csapat 1994-ben. Az első königshofeni úton a radnóti lányokkal és Csizék Antallal készült közös fotón a hetényi csapat tagjai: Bocz Eszter, Vass Adrienn, Dömös Tibor edző, Kiss Zsuzsanna, Kovács Anita, Bocz Diana, Alpár Bernadett, Németh Eszter, Hanzel Mária, Bocz Márta. A csapat játékosja volt még a képen is látható pécsváradi Zsáli Szilvia és Brandt Zsuzsanna és a képen nem szereplő Szabó Orsolya, Zak Andrea és Takács Klára.

A felnőtt női mellett folyamatosan működött az utánpótlás együttes is a serdülő bajnokságban küzdve a pontokért (1992. 4. hely, '93. 4. hely, '95. 5. hely, '96. 3. hely, '98. 4. hely, '99. 2. hely).

1998-ban elsőik lettek az Új Dunántúli Napló Kupa serdülő kategóriájában, a 2000. évben pedig az előző rendezvényt helyettesítő Téli-kupát nyerték meg.

Az 1999-2000. évi Országos Serdülő Bajnokság dél-

nyugati csoportjában az NB II.-es TÉRNI SE utánpótlásaként szerepeltek és 4. helyet szereztek.

A nők színrelépését követően gyökeres változások következtek be a férfi szakágban is. A csapat teljesen kicserélődött, és 14-22 éves fiatalok alkották ezidőtájt. Az edzői teendőket Schelb Antal látta el, az edzések rendszeressé és látogatottá váltak, őt Dömös Tibor intézői, segédedzői tevékenysége segítette.

Három Dömös egy csapatban

A női kézilabda csapat az úgy alakult, hogy amikor a Kovács Anita, Takács Klári, Szabó Orsi végeztek az általánosban, ahol egy kis alapot szedtek össze meg szeretetet, elmentek középiskolába, és egy évet kihagytak. Megkeresték Gézá, hogy szeretnének tovább kézilabdázni, ha van rá lehetőség. Akkor szólt nekem a Géza, hogy lenne-e kedvem a lányokkal foglalkozni, csinálni egy női kézilabda csapatot? Aztán jött még hozzájuk, akire emlékszem, a Radó Petra, Kovács Piroska, Márton Andi, Vass Adri, Gajdócsi Edit, Zak Andi, Hetesi Andi, Gunszt Ildi. Mi akkor a középiskolásban indultunk. A következő évben jöttek a Kiss Zsuzsák. Akkor indultunk a megyei bajnokságban. Közben jött a teramoí út.

A női csapatot 5 vagy 6 évig vezettem. A vége fele az eredmények is megakadtak, szakmailag úgy éreztem, hogy nem tudok már újítani, nem vagyok rá eléggé felkészült. Páran valószínűleg úgy érezték, hogy cserben hagytam őket. Utánam a Nádor Erika, azt hiszem egy évet volt edző, majd a Géza vette át a lányokat.

A fiúknál a nyolcvanas évektől már én voltam az intéző. Bernáth Gyula mondta vegye át tőle valaki

intézősködést, mert szívesen játszik, de ezt már nem szeretné csinálni. Szóval akkor én vettem át, ez abból a szempontból jó is volt, hogy amikor enyém lett a lány csapat, akkor tudtam mindent ezzel kapcsolatban. Intézői ténykedésemhez kötődik az első országos serdülő bajnokságban való indulás és a szakosztály első külföldi szereplése is.

A fiúknál intéztem a meccseket, és utána jött a Schelb Anti-korszak, aminek én örültem. Továbbra is ott voltam a hátuk mögött, segítettem, ahol tudtam. Amikor az Anti magánéleti okok miatt feladta a dolgot, akkor újra rám hárult a teher. A fiúknál a Bognár Józsi jött utánam.

Tulajdonképpen a folytonosság vagyok, voltam a helyi kézilabdázás terén és erre büszke vagyok.

A legjobb érzésem mégis akkor volt amikor én már 40 körül voltam és a Széchenyi csarnokban, egy Dunántúli Napló kupán együtt játszhattam a fiaiimmal. Norbi akkor még stabilan kézilabdázott, a Tibor meg 14 évesként már ott volt a felnőtt megyei csapatnál, és akkor ugye én védtem. Nem csak egy pályán, hanem egy csapatban is játszottam velük.

Dömös Tibor

A megyei küzdelmekbe újra bekapcsolódó, újjáalakult fiatal férfi csapat 1997-ben: Schelb Antal edző, ifj. Hanzel Ferenc, Szászfai Csaba, Róth Krisztián, ifj. Dömös Tibor, Soós Lajos, Nagy Attila, Molnár Lóránt, id. Dömös Tibor intéző, edző, Lukács Károly, Nagy Ákos, Bartos Norbert, Hermann János, Tasnádi László, Fledrich Ádám, Németh Szabolcs

A Tej-kupa országos döntőjében harmadik helyet szerzett csapat: Csajkás Géza edző, Csajkás Anna, Penics Szilvia, Elter Nikolett, Wágner Emese, Reisch Barbara, Rapp Roxána, Papp Julianna, Ignác Andrea, Kelemen Csilla, Horváth Janka, Schmidt Kata, Valkovics Alexandra, Standovár Noémi, Takács Lilla, Szily Judit, Balázs Eszter, Götz Zsuzsanna, Jakab Mária, Horváth Katalin

Településünk első NB II.-es férfi csapata: ifj. Hanzel Ferenc, Schelb Antal edző, Gozdán András, Nagy Attila, Szászfai Csaba, Lukács Károly, Bartos Norbert, Németh Szabolcs, Szentesi László, Bocz Adrián, Tasnádi László, Maros Péter, Róth Krisztián, Soós Lajos. A csapat tagja volt még ez idő tájban: Zörgő Róbert, Csányi Tibor, Molnár Lóránt, Káptalan Gyula, Kirch Reinhold, Marcsik Zsolt, Csipak Károly, Kiss Péter.

2000-ben Tatabányán országos elődöntőn második helyen végzett csapat: Schmidt Erika, Görföl Anita, Tarr Éva, Elter Anett, Török Andrea, Papp Katalin, Gunszt Beáta, Csajkás Géza testnevelő, edző. Elter Lilla, Takács Tímea, Balanyi Eszter, Kiss Tímea, Döme Ildikó, Baranyi Zsanett, Fusch Nikolett. A csapat az elődöntőn legyőzte a Győr csapatát, melynek edzője az a Konkoly Csaba volt, aki annak idején másodedzőnek maga mögé Győrbe vitte Danyi Gábort. Ma a Gyöngyös férfi felnőtt csapatát irányítja, az M4 Sport egyik szakértője volt a férfi VB-n. A győri csapatban azon a mérkőzésen pályára lépett Szamoránszky Piroska (és ikertestvére Anikó) a későbbi sokszoros válogatott játékos is.

Az első külföldi szereplés, a teramai nemzetközi kézilabda fesztiválon való részvétel nagy élményt jelentett, és újabb lendületet adott a hetényi kézilabdázásnak. Moroloi testvérkapcsolatunk is segítette az út létrejöttét.

A megyei bajnok, NB II.-be feljutó női csapat Pálóczi Csilla, Szily Judit, Gunszt Beáta, Takács Lilla, Sánta Zsófia, Alpár Bernadett, Sásdi Szilvia, Csajkás Géza edző, Reisch Barbara, Rapp Roxána, Balázs Eszter, Schmidt Erika, Horváth Janka, Takács Tímea, Kiss Tímea, Csajkás Júlia, Csajkás Anna, Deák Zsuzsanna, Vass Adrienn, Valentai Csaba segítő. A képről hiányzik Fusch Bernadett, Kiss Zsuzsanna, Papp Julianna, Penics Szilvia, Schmidt Zsófia, Takács Klára. A két évig a nemzeti bajnokságban szereplő csapat tagja volt még Götz Zsuzsanna, Korcsmár Zsófia, Kiss Nikolett, Lengyel Vivien, Schvedics Orsolya, Van Groningen Tekla.

A fiúk a megye legfiatalabb megyei csapataként birkózhattak a magasabb osztályba kerülésért az ezredfordulón. Erre az előző négy évben tapasztalható töretlen fejlődést biztosító edzőmunka volt a garancia (1996. 6. hely, '97. 7. hely, '98. 4. hely, '99. 3. hely). Sajnos szabályos méretű fedett játéktér hiánya miatt az NB II.-be feljutás a férfimérkőzések eltűnését eredményezte, hiszen az érvényben lévő szabályok csak teremben tették lehetővé NB-s mérkőzések rendezését. *(Később a 2008-ban feljutó és két évig a nemzeti bajnokságban szereplő nők is hasonló helyzetbe kerültek - a Szerk.)*

Pécsvárad csarnokát kellett igénybe venni (és kell ma is!) a hazai találkozók lebonyolítására. A Hosszúhetény-Pécsvárad néven indult újonc gárda a 2000-2001-es bajnokságban az utolsó helyen végzett. Mivel azonban nem volt feljutó, a következő bajnoki évet is az NB II.-ben tölthették.

Tornák, sportkapcsolatok

A nők háromszor indultak a dunatújvárosi téli kupán. Hetény-kupa néven 1998-ban hagyományteremtő szándékkal rendezte az első férfi felnőtt felkészülési tornát baranyai csapatok számára a szakosztály (1. Mecseknádasd). 1999-ben a DDGáz anyagi segítségével a környező megyék – Tolna, Fejér, Bács-Kiskun – bajnokai is pályára léptek az immár DDGáz-Hetény-kupán. A győzelmet a Dunaföldvár csapata szerezte meg.

Hetényből indultak

Az utánpótlás nevelés eredményei, sikerei magukkal hozták, hogy a hetényi fiatalokra felfigyeltek magasabb osztályban dolgozó szakemberek is. Így közülük sokan megfordultak a nemzeti bajnokság harmadik vonalában más csapatoknál, néhányan magasabb szinten is kézilabdáztak, kézilabdáznak.

ifj. Dömös Tibor a közép- és főiskolás bajnoki sikerek mellett és után a legfelső osztályban is kézilabdázott. Húsz éves sportpályafutása során Komlón, Debrecenben, Csongvón játszott az NB I.-ben, ahol egy alkalommal gólkirály is volt. Svájcban egy, Németországban két évet légióskodott a St.Gallen ill. a Muggensturm csapatait erősítve. Levezetéként a Mecseknádasd harmadosztályú csapatában játszott.

Takács Tímea serdülő válogatott kerettag volt, ma a hetényi csapat egyik legeredményesebb játékosa.

Büki Adrienn az NB I.-es Kecskemét ificsapatának legjobb góllövője volt, sajnos maradandó sérülés miatt be kellett fejeznie a kézilabdázást.

Szemmelrock Dóra a Pécsvárad és a PEAC gárdája után Kozármisleny NB I./B-s csapatát erősíti jobbtalvőként, a góllövő listák elején.

Tobak Luca korábban az NB I.-es kispesti Szent István Sportegyesület eredményes beállása volt, jelenleg szintén Kozármisleny csapatának gólerős játékosa.

A németországi Lauda-Königshofennel 1994 óta van sportkapcsolatunk. A barátságokká alakult rendszeres sportszakmai együttműködés Csajkás Gézának és az ottani kézilabdázás korábbi éltetőjének Edwin Schadnak *(képünkön)* az érdeme.

A kilencvenes évektől nemzetközi kapcsolatokat is építettek a hetényi kézilabdabarátok. 1992-ben *Bernáth Gyula* és *Dömös Tibor* vezetésével ifi-, fiú- és lány csapattal szerepeltek az olaszországi Teramóban 20. alkalommal megrendezett Copa Interarnia elnevezésű nemzetközi tornán. A későbbiekben még háromszor vettek részt valamilyen korosztályú csapattal a teramai kézilabda fesztiválon.

Az egyesület az iskolával karöltve, mai napig működő sportkapcsolatot létesített a németországi Lauda-Königshofen csapatával, melynek köszönhetően minden évben találkoznak csapataik.

A sportág virágzását az iskolai utánpótlás nevelés alapozta meg. Az ezredfordulóig 15-ször szerepelt hosszúhetényi csapat a megyei négyes döntőjében. Három bajnoki címet, két második, öt harmadik, öt negyedik helyet szerezve. A diákolimpia küzdelmein túl számos egyéb hazai és néhány nemzetközi tornán is sikerrel léptek pályára a hetényi diákok. 2001-ben a III. kcs. lány csapat az Adidas-Tej Kupa megyei majd területi első helye után az országos döntőn bronzérmet szerzett.

***

A kézilabdázás gyökeret vert Hosszúhetényben. **(Jelenleg 177 igazolt sportoló versenyez 8 évestől a 44 évesig, a legidősebb aktív játékos a 30 éves sportpályafutást maga mögött tudó Szászfai Csaba!)** A sportág helyi fejlődését az első ötven évet követően is fényes sikerek övezik. Játékosokat, edzőket, játékezőket indított útjára, életreszóló élményeket nyújtott a felnövekvő generációknak. Elkötelezett szakemberek, segítők közreműködésével, különböző korosztályok és versenyek révén ma is él a sportág településünkön. Ennek krónikája azonban nem e lapok feladata.

A kézilabda, ez a nagyszerű labdajáték helyben is jobb létesítmény feltételeket érdemelne, és talán az ezredfordulót követő időszak hetényi sporttörténetébe – közeli dátummal – a felépült sportszarnok is belekerül!

Papp János

Van-e még valakinek régi dokumentuma a helyi kézilabdázásról, labdarúgásról, asztaliteniszről, moziról, takarékszövetkezetéről, az önkéntes tűzoltókról, a fűrészüzemről, régi boltokról vagy a tsz-időkből?

“Nem volt nekünk gondnokunk”

A mindenes

Bernáth Gyula személye megkerülhetetlen, ha valaki a hetényi kézilabdázás múltját kutatja. Ötvenhez közel hagyta abba három és fél évtizedes játékos pályafutását. Termete és lövő ereje tekintélyt parancsoló volt a pályán, szerénysége, sportszerű életmódja pedig pályán kívül. A csapat mindenes volt, aki edzőként, intézőként, szervezőként is ténykedett a férfiaknál, de ha kellett meccs előtt feljelölte a vonalakat, söpörte a pályát, vagy betont kevert, amikor a pályavilágítás oszlopait állítottuk. Kértem, hogy a Múltmentő számára segítsen visszatekinteni a hetényi kézilabdás múltba!

– *Hogyan, mikor kezdődött a sport iránti elköteleződésed?*

– Általános iskola hatodikban kezdtem el kézilabdázni, '60-ban. Nagy Sándor volt a tornatanárom, a gimiben meg a Vincze Vili.

– *Iskola után is folytattad. Ki volt az edződ, kikkel játszottál együtt?*

– Akkor még nem volt külön edzőnk, talán a Szabó Gyuri, de ő inkább a lányoknál volt amellet, hogy bíró volt. Később a Máté Laci volt kinevezve, de ez már '70 körül volt, mikor a bajnokságban játszottunk. '67-ben megszűnt a kézilabda nálunk, aztán '70-ben kezdtük el megint, mikor leszereltem.

Játszottam a Lipiccsel is, Laci azért nincs a képeken, mert kosárlabdázott is, meg Pécsre járt gimnáziumba. Hébe-hóba volt velünk. Neki a gimiben kellett játszania, mert ott is volt kézilabda csapat. A Balogh Laci, a Tarr Lajos, az Elter Rudi – ő volt a legidősebb a három Elter fiú közül – az Anti és a Feri, a Főris Zoli, a Penics Lajos, a Reisch Tibi, aki kapus volt a Garamvölgyi Zolival együtt, az Óbert Péter, a Jáhm Jani volt még a csapatban. Voltak Komlóról is kiségiteni, mivel néha kevesen voltunk. A Hanzelék később jöttek már.

– *Mesélj a körülményekről! Pálya, öltöző?*

– A betonos pálya adott egy lökést a kézilabdának. Előtte ugye füves pályán játszottunk, utána meg salakoson. Mikor megépült a betonos, az sokkal jobb volt.

Kezdetben a kultúrházban öltöztünk. Onnét mentünk a pályára. Akkor még nem volt a Zrínyi utca. Szurdok volt, két oldalt sövény, meg egy kocsiút, de mi nem azon mentünk, hanem a partoldalon fel a keresztig, vagy keresztül a mezőn. Később a strandnál öltöztünk. Akkor lett öltözőnk közösen a focistákkal. Addig nem volt igazi sportöltöző.

– *Milyen csapatokkal játszottatok ebben az időben, kikre emlékszel?*

– Játszottunk többek között István-akna, PEAC, Pécsról a

Kesztyűgyár, Szigetvár, Szentlőrinc, Mecseknádasd, Egerág, Bóly és Mohács ellen is. A járásiban volt, mikor játszottunk Olasz, Királyegyháza, Bükkösd, Egerág, Újpetre. Mecseknádasd ellen. A legtöbb gól, amit dobtam egy meccsen, az Szentlőrinc ellen volt. Tizennyolc.

Ötven évesen hagytam abba nagyjából a sportot. Volt, hogy egy nap három meccsem volt. Kettő kézi meccs, egy foci. Mondjuk a fociban kapus voltam. Én akkor fociztam is, ezért keverednek az emlékek.

– *Ilyen hosszú kézilabdás pályafutás, bizonyára tele van sok élménnyel, emlékekkel....*

– Volt egy olyan meccs, hogy bekerültünk a Magyar Népköztársasági Kupába és a Zalaegerszegi Honvéd ellen kellett játszani. Akkor még salakos pálya volt nálunk. Meccs előtti éjjel leesett fél méter hó, reggel mozgósítottunk mindenkit, gyorsan ledobáltuk a havat a pályáról, és lejátszottuk a meccset. Nem tetszett nekik, mert ahogy játszottunk a nedves salakon, dagonya lett a pálya. De megnyertük a meccset, és továbbjutottunk. Aztán valami erősebb csapatot kaptunk, és nem mentünk el, főként utazási gondok miatt. Nem volt itt akkoriban pénz, a saját autóinkkal mentünk mindenhová. Akkoriban a faluban volt három-négy autó – egy az Óbert Péternek, egy az öreg Bózsa Sanyi bácsinak a szomszédban, nekünk, meg még egy gyerek szülőjének –, azokkal mentünk meccsre, ezt senki nem fizette ki nekünk. Vagy elkértük, mikor már volt jogosítványunk, vagy elvittek minket. A felszerelés úgy volt, hogy mindenki vitte magával. Később, mikor a focisták szertárosát rábeszéljük, ő mosta nekünk is a ruhát. A kézilabdára nem nagyon adtak pénzt, a Bereczky adott valamennyit, de az kevés volt. A focira több pénz jutott.

– *Csak Hetényben játszottál?*

– Játszottam a Komlói Bányásznál, meg a Kun Bélánál is. A Vincze Vili volt az edzőnk, az ottani testnevelő tanár. Az iskolában már kinéztek minket, és kellett menni a Bányászba. Odajártunk edzésre, mert a bányászban is ő volt az edző akkor, utána jött a *Dénes Józsi*. Akkor volt a legjobb csapat Komlón. A *Buváry* volt a kapus, aki szokott bírászkodni. A *Szalayval* is játszottam, a *Kittl-vel*, a *Medgyesy Tibivel*, a *Gogolággal*. Ő itt is védett később nálunk Hetényben, mikor otthagya a Bányászt. A *Takács Lacival* – a Vasutas telepről – játszottam itt Hetényben.

– *Filmvígjátékba illő, amit meséltél egy félbeszakadt vidéki mérkőzésről...*

– Olaszon játszottunk, nekik nem volt labdájuk, mi vitük. A *Szabó Gyuri* volt a bíró, aki mondta félidőben, hogy sietnünk kell, hogy ne késsük el a buszt. (Másfél-két kilométert kellett mennünk a főútra, mert a busz nem jött be a településre.) A Czárt Ferkó mindig jött velünk mindenhol. Leállítottuk az útra, a *Tarr Lajos* rádobta a labdát a kapura, amin nem volt háló, a labda lement az útra. A Ferkó meg felkapta, és elszaladt vele. A meccset lefújták, miénk lett a két pont is, meg a buszt is elértük.

De emlékezetes volt az is, amikor Bükkösdön játszottunk. Nagyon kezdő volt még az ottani csapat. 42 : 10-re nyertünk, vagy valahogy így. Kivonult az összes állami gondozott gyerek az intézetből, és megdobáltak minket bosszúból vadgesztenyével.

Volt olyan Mecseknádasdon, hogy meg akartak verni minket, de nem lett belőle semmi. Mindenki ismert már mindenkit. Ők kemények voltak, de szerencsére nem volt sehol senkivel összetűzésünk.

Amikor Teramoban voltunk a fiatalokkal, akkor meg lesérültem. Nem játékosként, edzőként. Nem is lett volna semmi baj, ha a *Forgács Gábor* nem rontja el a kezét a meccs előtt. A *Gábor Csabi* gyereket állítottam be kapuba. Csak akkor találkozott szegény a labdával, mikor ki kellett venni a hálóból. A *Szabó Zsolti* meg annyira felmérgezték, hogy úgy belerúgtam a pálya melletti mandulafába, hogy két hétig fáj a lábam. Ha ott, azon a meccsen nyertünk volna, akkor tovább jutunk a döntőbe, így harmadikak letünk a csoportban.

– *Mit tartasz sportpályafutásod csúcának?*

– A legnagyobb eredménynek a pályafutásom során azt gondolom, mikor a Meeseki Bányász Kupát megnyertük. Azt már a sportcsarnokban rendezték. Akkor volt a legjobb a csapat, akkor már a *Radvánszky* is velünk játszott. Több forduló volt, mert mindenkinek volt csapata. Komlón külön csapata volt a bányászoknak, bányauzemeknek, a Carbonnak, az 501-esnek, vízműveseknek, városgazdálkodásnak, mindenkinek. Előtte a terem kupák fent a keleti iskolában voltak. Nem szabvány pályán. Abban az időben nem volt még olyan fedett pálya Komlón sem. Rég volt, szép volt!

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Papp János

Emlékek a hosszúhetényi kézilabdás múltból

Kézilabda mérkőzésen a PEAC II. színeiben vettem részt Hetényben a hetvenes években. A mérkőzésre távolsági busszal utaztunk. A faluközpontban szálltunk le. Az öltöző is ott volt, a labdarúgók is ezt használták. A kissé vizes omladozó épület abban az időben fapados, hideg volt. A mérkőzés után fürdésre nem volt lehetőség. A kézilabda pálya a szőlőhegyen volt, salakos, eléggé csúszós. A pálya felső felén kukorica föld volt. Ha valaki magasat dobott kapura, a kukorica földön landolt a labda. A mérkőzés végére a pálya kijelölések eléggé elmosódtak. A szurkolók a pálya szélén álltak. A szélén játszó játékosnak nagyon vigyázni kellett, nehogy inzultálják őt, úgy mint velünk Nagyharsányban történt.

(Egy tavaszi mérkőzés során egy „kissé jó hangulatú” nagyharsányi szurkoló besétált a pályára *Borsányi László* csapattársam felé fenyegetően, de a Laci kezét nyújtott, és kellemes hűsvéti ünnepeket kívánt neki. Az illető meglepődve távozott a pályáról.)

A Hosszúhetényi Kézilabda Klub játékosai abban az időben jellemzően „erő” kézilabdát játszottak. Kevés húzás, átlövés, vagy bejátszás. Ezt a pálya minősége is determinálta.

Pelczér Tamás
egykori PEAC kapus

1975 áprilisában történt. Mint ifjú edző a PMSC 16-17 éves fiúkat edzettem és egy megyebajnoki mérkőzésre utaztunk Heténybe. A meccs után míg vártuk a buszt, bementek a fiúk a kocsmába, kérdezték: Tanár úr ihatunk egy sört? Mondtam nekik, igen. Az akkori PMSC elnök (*Bódi Dezső*) fia is velünk volt, ő elmondta az apjának, engem meg kirúgtak.

Ekkor voltam életemben először Hetényben, de hál' Istennek nem utoljára.

Spolár Viktor
edző, testnevelő

Egy időben sűrűn láttuk egymást a hetényiekkel. Emlékszem, hogy egész sokat kellett gyalogolnunk, hogy odaérjünk a pályára, miután átöltöztünk. Nem voltak valami jó körülmények. De más-hol sem. Legtöbbször volt egy épület, és mindenki lavórban mosakodott. Hetényben először salakon, majd betonon játszottunk. Hetény meg a Nagyharsány volt a mumus. A pályán voltak személyes konfliktusok, de pályán kívül szerintem semmi komoly nem volt köztünk. Meccs után mindig ittunk valamit a Tavaszban.

Schlapp József
a Mecseknádasd egykori beállása

Hetényben játszottam füves pályán, meg salakon is. Betonosra csak az iskolánál emlékszem, de ez már később volt, amikor kísértem a csapatot. Játékosként öltöztem a strandnál is. Fizikálisan abban az időben nem voltam rossz a hetényi csapat, de az alapképzettség hiányzott náluk. Nádasdon már a hatvanas évektől voltak a csapatnál komoly edzők. Nagyon sok energiát fektettem a kézilabdába, nagyon sok szabadidőm ment el rá, hogy megfelelő szakembert hozzunk. Igaz, volt amelyikkel rendesen ráfáztunk. Edzést is tartottam, kicsiket irányítottam, igazolásokat intéztem. Úgy gondolom, hogy e nélkül nem működött volna.

Az egymás elleni meccsek általában egy jó darabig kemények és szorosak voltak. És akkor, amikor a úgy alakult, hogy mi most el fogunk lépni, akkor jöttek a keménykedések. Ne adj' isten egy-egy bírói tévedés is közbejött, ami ezen a szinten nem volt ritka. Játszottunk, nagy ellenfelek voltunk, de az, hogy cirkuszt lett volna, olyanra nem emlékszem. Név szerint a *Bernáth Gyulára*, meg a *Dömös Tibire* emlékszem. A Gyulától tartottunk. Kötőrőnek neveztük.

Keszler József
a nádasdiak szakosztályvezetője,
egykori játékosa, mindenesé

„Azt írta az újság...”

A Pécsi Figyelő korabeli számaiból szemezgetett a Múltmentő számára *Pető Sándor* újságíró. A 122 éve megjelent politikai napilapban több érdekes cikk szól Hosszúhetényről.

Egész más volt a megyei újság még a 19. század végén, mint most: egyszerre volt politikai hírhozó, női lap, programközlöny, sőt vicclap is. Lám, Hosszúhetényről mennyi színeset tudunk összeszedni egyetlen évből, egyetlen lapból! Egyik-másik ma is elég viccesnek hat, valószínűleg ezeket széltében-hosszában nevetve mesélték. A helyesírással ne törődjünk: más volt akkor. Egy érdekességet azért megjegyeznék: a falunk nevét hol Hosszúheténynek, hol Hosszu-heténynek írták. Hosszú ú-t nem használt az újság egyáltalán, egyéb szavakban sem. Lássunk pár cikket 1898-ból!

– (Garázda mulatozók.) Hosszu-hetényen Schlesinger Illés ottani csaplárosnál mulatott Fővi István, Hallos Ferenc, Veibl György és még három társuk. Csapra üttettek egy hordó sört és egy darabig elég békésen iszogattak, hanem míg a korcsmáros és felesége egy rövid időre magukra hagyták őket, egyszerre kitért a rombolási düh rajtuk és lámpát, poharakat összetördeltek, sőt a lármára besiető csapláros is alig tudott épkézláb menekülni közülök. Schlesinger, ki a rombolás következtében 6 ft 37 krt kárt szenvedett, jelentést tett a hatóságnál garázda vendégei ellen. (Március 1.)

– (Bezárt iskolák.) Az iskolás gyermekek között többféle léptek fel ragályos betegségek, melyeknek következtében az ottani iskolák bezárása vált szükségessé. Így Harkányban kanyaró miatt, Hosszúhetényben pedig vörheny miatt záratta be a tanfelügyelő az iskolákat addig, míg a gyermekpusztító járványok megszűnnek. (Március 15.)

– (Új püspöki nyaraló.) Mint értesülünk, Heteyi Sámuel megyéspüspök, Nádasd helyett új nyaralót választott magának. A püspök Szent-Lászlón fog nyaralni, a hová Nádasdról már kezdik is áthordani a berendezést. Az új nyaralóhely Hosszúhetény mellett a Zengő-hegy alján, megyénk legkisebb részén van s így bizonyára kellemesen fogja ott magát érezni megyés püspökünk, ki ezzel is tanúságát adja a minden szép és jó iránti szeretetének s a természet szépségeiben való gyönyörűségének! (Március 18.)

– (Az ország legidősebb áldozárja.) Hegyessy László hosszúhetényi plébános, jelenleg az egész ország legidősebb áldozárja. Hegyessy László gyémántmisés áldozár, Hosszu-heténynek 61 év óta plébánosa s jelenleg 88 esztendő. Köztiszteltben áll és aggkora dacára még mindig buzgón teljesíti lelkipásztori hivatását. (Május 26.)

– (Dinamitrobbanás.) Hosszu-hetényben Szabó Ferenc József házának ablaka előtt egy dinamittöltény robbant fel, melynek zajára a gazda ijedten rohant ki és kutatta a tettest, a ki a dinami-

tot ablaka elé dobta. Szomszédjának Höhn Ferencnének udvarában egy csomó olasz munkás volt, a kiktől tudakozódott a tettes után, mire azonban azok azt felelték, hogy nem látták. Mivel Höhn Ferencnének fia, Móric, bányamunkás, a ki így a robbantásokhoz használt dinamitból könnyen elcsenhet, Szabó őt gyanúsítja a tett elkövetésével és ily értelemben kérte a hatóságot a nyomozás megindítására. (Június 14.)

– (A fiu büne.) Biró József, hosszú-hetényi lakos észrevette, hogy a padlásáról egy szép reggelre több zsák árpa eltűnt. Az esetet feljelentvén, a nyomozás során megtalálták az eltűnt árpát Prejdenbach Ferencnének, a ki mikor kérdőre vonták, hogy mint került hozzá, bevallotta, hogy a káros fia, Biró István vitte hozzá és ő megvette tőle. A mi igaznak is bizonyult, mert a fiú is beismerete, hogy bizony ő emelte el az árpát a padlásról és adta el három forintért az asszonynak, hogy pénzre tegyen szert. Most a bíróság elé fognak mindaketten lopás és orgazdaság miatt kerülni. (Október 26.)

– (A csók miatt.) A milyen édes dolog a csók, olyan nagy galibát csinál gyakran, ha véletlenül rossz helyen csattan el. És egy ilyen eltévedt csókocskára okozta a napokban azt a galibát Hosszu-hetényben, melynek folytatása valószínűleg a bíróság előtt lesz. Akként történt a dolog, hogy Schaumann János hosszúhetényi lakos felesége már huzamosabb idő óta bizonyos gyöngédebb viszonnyal folytatott Kainál József ottani legénnyel, a miről – mint rendesen – a férjnek halvány sejtelve sem volt tegnapig, a midőn ugyanis véletlenül hazaérve, éppen abban a pillanatban toppant be, mikor az az ominózus csókocskára elcsattant, melynek visszhangjaként a másik percben már egy hatalmas nyakleves csattant el Kainál József csókos szájú arcán. Persze a dolog nem maradt ennyiben, a nyaklevesből verekedés támadt, melynek a zajra oda-sereglett szomszédok vetettek véget. A két verekedő fél pedig kékre adjusztált tagjaikkal orvoshoz siettek, hogy a felveendő látletelek alapján panaszt emelhessenek egymás ellen. (december 1.)

– (A hamis bankó.) Swalb J. és Fekete A. h.-hetényi lakosok vidáman mulatoztak a korcsmában, s oly vig danolást vittek véghez, hogy akárki is megirigyelhette volna őket. Folyt is a mulatság a legnagyobb rendben, mígnem fizetésre került a sor. Ekkor a korcsmáros elhatározta, hogy megtréfálja a legényeket, s amint Fekete András egy ötös bankót tett az asztalra, a legkomolyabban kijelentette: – Ez az ötös hamis! Fekete András azonban úgy látszik nem érti a tréfát, mert alig mondta ki a korcsmáros az utolsó szót, Fekete András olyan hatalmas »ötös« szerkesztett a korcsmáros képére, hogy annak nyomai nem egyhamar tűnnek el. A hamis bankóügynek a bíróság előtt lesz folytatása. (December 16.)

Egyesületünk életéből 2020.

Év elején mi sem gondoltuk, hogy az előttünk álló, élményeket ígérő esztendő így fog alakulni.

Január első hetében immár hagyományosan a Zengő vendégház vendégei voltunk, ahol kolbásztöltő napot rendeztünk, este pedig utószilveszteri hangulatban el is fogyasztottuk a „disznóölés” eredményét.

A Magyar Kultúra Napja megyei ünnepségén a Pécs-Baranyai Kulturális Szövetség, több évtizedes kiemelkedő művészeti és kultúra közvetítő tevékenységéért Nívódíjat adományozott hagyományörző egyesületünknek. Az együttes képviselőjében öt pár és a zenekar adott rövid műsort az orfűi átadási ünnepségen.

A harminc éves Német Klub felkérésére nyitótáncpalánkkal készültünk a Svábbárra. A január utolsó hétvégéjén zajló eseményen, rajtunk kívül *Molnár Veronika* és *Reinhardt Júlia* adott műsort a bálózó közönségnek.

Kövesi Ferenc atya jóvoltából a Pécsi Egyházmegye megkeresésére részesei voltunk a Házasság Hete pécsi programjának. Ebből az alkalomból egy kertvárosi bevásárlóközpontban rendezett flashmobot követően, lakodalmi hangulatot varázsoltunk az üzletközpont fogadó terébe. A hetényi lakodalmi dallamok és szokás-szövegek megállásra ösztönözték a szombati vásárlókat és a miattunk érkező közönséget. A szereplés után a Házasság Hete püspökszentlászlói programjának vendégei lehettünk egy finom ebéd és beszélgetés erejéig.

Farsang utolsó péntekjén, 21-én farsangi családi “fánkházat” tartottunk, melyen kicsiknek és nagyoknak kínáltunk programot. Színezés, kiszabás készítés, fánktészta dagasztás fánkszagztatás, sütés mellett hetényi és széki táncokat táncoltunk. A kisebbeknek a Pótkerék ifjú zenészei, a felnőtteknek a Somkerék zenekar tagjai fújták a talpalávalót, és persze fogyott a folyamatosan sült farsangi fánk.

Március 8-án Pécsset a nevelési központ művelődési házában, görög est keretében egy görögországi és két magyarországi görög együttessel léptünk fel, nagy sikerrel.

Március közepétől elmaradtak a próbák amatőr művészeti csoportjainknál, így a táncosok sem találkoztak péntekenként. A Muharay Népművészeti Szövetség – melynek együttesünk is alapító tagja – idén ünnepelte volna 30 éves fennállását Kalocsán. A rendezvény elmaradt májusban, de az online térben mégis együtt énekeltük a Muharay-nótát. Közel kétszáz felvétel érkezett az elnökség felhívására, (tőlünk négy) melyeken a megadott hangon és ütemben felénekeltek a szövetség közös dalát. (youtube: *MUHARAY - 30 év Szövetségben*)

A márciustól tartó, vírushelyzet miatti virtuális világból június 5-én léptünk ki, amikor a Tájház udvarán egy kerti összejövetelen találkoztunk újra. Szerencsére mindenki egészséges volt, és jól vészelte át a zártságot. Elmaradt fellépéseink és a tervezett erdélyi vendégszereplés lemondása után újrarendeltük sorainkat. Ettől kezdve szabadtéri próbáink szinte minden héten voltak, mert a társaság ki volt éhezve az együtt éneklésre-táncolásra.

Augusztus 8-án Kisújbányán léptünk fel, a tavalyihoz hasonlóan, az Üveges hétvége keretében. A táncolás mellett *Kruzsely Gina* és *Kruzsely Pálma* közös német nyelvű éneklése színesítette műsorunkat.

Augusztus 22-én táncos társunk *Zsombéki Gergő* és párja *Eszter* vendégei voltunk egybekelésük alkalmából. A templomi szertartás után, hagyomány szerint megtáncoltattuk az ifjú párt.

Augusztus 30-án immár tizenegyedik alkalommal rendeztük meg a Népviselet Napját. A népviseletes ünnepi szentmise után táncoltunk és itallal, kaláccsal vendégeltük meg a velünk ünneplőket. E nap délutánján egyesületünk tagjai közös estebédet fogyasztottak el a Tavasz Vendéglőben. Ezen a hétvégén két táncosunk *Lázárné Szabó Emese* és *Tiszt-Papp Katalin* táncos továbbképzésen vett részt Budapesten.

A szüreti felvonulás jelentős esemény az együttes életében. A nem hivatalos „öregségi” rangsor alapján, a csoportban táncolók közül választják ki a fiatalok a bíró vagy a bíróné személyét. Idén *Schumann Adél* volt a várományos, aki *Miklós Bálinttal* az oldalán töltötte be tisztét.

Október 10-én a helyi Nemzetiségi Ízkavalkád rendezvényén szerepelt együttesünk. Két műsorunk között fűvőszenekarunk utánpótlás zenekara a Pótkerék zenekar muzsikált, s vendégünk volt a Magyaregregyi Hagyományörző Egyesület.

Október 17-én a Határon Túli Magyarok Fesztiváljának gáláján szerepeltünk a kozármislenyi, zengővárkonyi, bátai együttesek, a Misina Táncgyűttes, a tamási Pántlika Néptáncgyűttes és a Csurgó Zenekar társaságában. A kétórás műsort a Déli Kapu Folklórszövetség szervezte és támogatta.

Októberi pécsi fellépésünk után újra vissza kellett térnünk az online térbe. Az egyre szigorodó járványügyi szabályozások miatt nem tartottunk próbákat, a gyerekcsoport foglalkozásait is leállítottuk. Október 30-ra és november 6-ra terveztünk közösségi programot, amelyeket szintén lefűjtünk.

Kísérőzenekarunk a Somkerék zenekar meghívást kapott a komlói Közkincs Gálára, melyet december 4-én tartottak volna a színházban. Végül a zenekarunkról, ahogy a szereplésre felkért többi zenekarról is, videofelvételt készítettek a rendezők. A felvételeket december 5-től *Közkincs Gála 2020* néven a you tube csatornán lehet megtekinteni.

A kényszerpihenő alatt elsősorban interneten tartottuk a kapcsolatot. Ruhatár frissítésre, népviseleti darabok javítására, leltározásra fordítottuk az időt.

Zárt média csoportunkban és a gyerekcsoport közösségi oldalán is rendszeresen osztunk meg egy kis olvasnivalót az éppen aktuális népszokásokról. Szívesen nézünk meg egy-egy jó táncos felvételt és várjuk, hogy visszatérhessünk a próbaterembe és a színpadra!

Szeretettel várunk minden érdeklődőt, táncolni, zenélni vágyót egyesületünkbe, aki szeretne egy vidám csapathoz tartozni és érdeklődik a néphagyományok iránt!

Elnökség:

Keserű Árpád, Lázárné Kruzsely Cecília,
Lázárné Szabó Emese, Molnár János, Papp János,
Radó Tihamér, Schätl Zsolt

Tagságunk:

Bagó Sára, Bartalovics Zoltán, Bertalan Éva, Bocz Orsolya,
Bocz Léda, Bogdán Bíborka, Brand Petra, Csák József,
Csák Józsefné, Csörnyei László, Czertner Blanka,
Dallos Jánosné, Dallos László, Dallos Veronika,
Erdei Benedek, Fodor Virág, Füzi Gyula, Gazder Janka,
Glock Ákos, Gruber Máté, Harasztosi-Lajos Liliána,
Horváth Helga, Jakab Józsefné, Jáhn Cintia, Kruzsely Gina,
Kruzsely László, Kruzsely Lászlóné, Kruzsely Pálma,
László Emese, Lázár István, Lázár Péter, Magyar Zsolt,
Márton Istvánné, Molnár Ádám, Molnár Ferenc,
ifj. Molnár Ferenc, Molnár Veronika, Nagy Sándorné,
Pappné Pintér Ilona, Pintér Ildikó, Poór Gabriella,
Poór János, Poór Jánosné, Schumann Adél, Spáth Róbert,
Spéth Ferenc, Szauer Róbert, Szpatár-Varga Dóra,
Tiszt-Papp Katalin, Tóth Viktória, Várnagy-Csák Beatrix,
Wagner Bettina, Zugfil Richárd, Zugfil Rolf,
Zsombéki Gergely, Bencsik Bianka, Garamvári Zsombor,
Kovács Attila, König Konrád.

A Házasság Hete programjának szokatlan helyszíne és körülménye kihívás volt az együttes számára Pécssett, de várakozáson túl, jól sikerült a szereplés.

Hiba - javító

Az újságunkban megjelent fotók információk legtöbb esetben visszaemlékezésekre, kinyomozhatatlan eredetű, vagy időben nehezen pontosítható dokumentumokra épülnek. Nincs könnyű helyzetben „*Aki megírja szülőföldje történetét...*”, mert elsősorban az „*oral history*”-ra, a népemlékezetre támaszkodhat. Ez pedig magával hozza a hibázás, a pontatlanság lehetőségét. Jó ha a kopott fotó hátoldalán van egy évszám, vagy név, de legtöbbször reménytelen a beazonosítás. Szerencsés esetben előfordul, hogy az adatközlő hiteles dátumra emlékszik, mert pontosan kötni tudja valamely sorsfordító életszakaszához, Pl. „*tudom, mert ekkor született a lányom*”, vagy „*ez akkor volt mikor leszereltem*”.

Azért, hogy ne vezessük félre újságunkkal az utókort, igyekszünk a hibákat nyomtatott formában is helyrehozni,

ezért örülünk olvasóink „hiba javításainak”. *Elter Ottó* a következőket írta 2018-as számunkról: „*A templomról a kép, ami a Múltmentőben szerepel, szerintem az '50-es évek elején készülhetett. Azért, merem mondani, mert mi '55-ben költöztünk le a vásártérre, és akkor én itt jártam el a temető mellett az iskolába. És itt látszik egy kis fa, egy suháng. Azok a fák akkor már akkorák voltak, hogy alatta jártunk el, voltak már 2-3 métereseek.*”

Ugyanebben a számban a Szállító és légakna építkezéséről közölt fotóhoz az Ikeraknákra vonatkozó információk szerepelnek. Erre *Strung Gyuri bácsi* hívta fel a figyelmünket.

Továbbra is várjuk olvasóink jószándékú észrevételeit, fotóit, egyéb dokumentumait és visszaemlékezéseit, hogy közkinccsé tehesük kiadványunkban!

Régi hetényi épületek

Nagy Miklósné Grosch Piroskától kaptuk a fotót. A Kossuth Lajos utca 15. szám alatt látható régi épület a 19. század végén, a 20. század elején épülhetett. "Nagybácsink, Grosch Géza és felesége birtokolta a 20. század nagy részében. Haláluk után testvérem, Grosch Géza vásárolta meg az örökösöktől a birtokot. 1981-ben bontották le a régi épületet, s kezdték építeni az újat, melyben családunk /Grosch-család/ 2015. július 31-ig lakott"

A lenti öreg fényképet *Reisz Tibor* bocsátotta rendelkezésünkre, melyen mai lakóházuk egykori homlokzata látható a Fő utca 11. szám alatt. A család tulajdonában álló épület eredetileg utcára merőleges nyeregtetős ház volt, 1935-ben bővült az utcával párhuzamosan. A II. világháborút követően a bővítményt megnyitották. Az utcára nyíló ajtó édesapja szabóműhelyének és édesanyja női fodrászatának bejárata volt. Az üzlet az ötvenes évek közepéig működött ebben a formájában, majd az ajtót beépítették, akkor nyerte el mai arányait a ház homlokzata.

